

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani. Učiteljska tiskarna, Frarčičkanska ul. 6/L. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

# UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozemce 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vsaki vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

## Vzpored zborovanja V. pokrajinske skupščine UJU Poverjeništvo Ljubljana.

V zmislu čl. 18. Pravil UJU in § 15. Poslovnika UJU poverj. Ljubljana skliče se V. pokrajinska skupščina UJU poverjeništvo Ljubljana

na 4. in 5. julija 1925 v Šoštanju.

Dne 4. julija v soboto:

I. Ob pol 10. uri dopoldne seja širjega sosveta z odseki v dvorani Sokolskega doma:

1. Izročitev došlih predlogov in resolucij odsekom.
2. Pomnožitev odsekov z delegati po čl. 21. e) poslovnika.
3. Skupno posvetovanje širjega sosveta z odseki.

II. Seje odsekov se vrše takoj po seji širjega sosveta in se nadaljujejo popoldan. Odseki zborujejo v Sokolskem domu in v šoli.

### ZBOROVANJE ODSEKOV.

1. Stanovsko in šolsko politični odsek: **Projekt novega šolskega zakona**. Referent Ivan Dimnik, urednik »Učit. Tovariša« v Ljubljani.

2. Narodno - prosvetni in kulturno - pedagoški odsek: **Enoten poslovnik za oba odseka**. Referent Vilibald Rus, sreski šolski nadzornik v Kranju.

3. Odsek za stanovski naraščaj: **Poročilo o delovanju okrajnih odsekov za naraščaj in smernice za bodoče delo**. Referent Anton Skala, strokovni učitelj v Mariboru.

4. Odsek za obmejno šolstvo in neodrešeno ozemlje: **Poročilo o delovanju in smernice**. Referent določi odsek.

5. Gospodarski odsek: **Račun in proračun Pov. UJU**. Referent M. Fegic, glavni blagajnik Pov. UJU v Ljubljani.

6. Pravno - obrambni in tiskovni odsek: **Ustanovitev pravnega zastopstva za učiteljstvo in poslovnik za pravno - obrambno zastopstvo**. Referent določi učiteljsko društvo za Maribor — mesto.

Opomba: V svrhu lažjega poslovanja so se združili nekateri odseki. Dopolnitev referentov in eventualne spremembe se objavijo naknadno. Odseki bodo obravnavali tudi došle predloge in pripravili poročila in resolucije za delegacijo in glavno zborovanje. Okrajni odseki naj pošljejo takoj svoja poročila referentom.

Vsi delegati in predsedniki društev imajo pravico in dolžnost udeleževati se razprav v odsekih, glasovalno pravico pa imajo samo stalni odsekovi člani in pomnoženi člani odsekov po točki 1. 2. gornjega dnevnega reda.

Pozivamo delegate, da za časa zborovanja odsekov sodelujejo v kateremkoli odseku in tako z aktivnim sodelovanjem pozitivno porabijo čas na skupščini.

III. Ob 1/2 16. uri (takoj po prihodu popoldanskega vlaka) se prične v dvorani Sokolskega doma

### ZBOROVANJE DELEGACIJE.

1. **Otvoritev in overovljenje delegatov.**

2. **Poročilo poverjenikovo:** Poroča poverjenik tov. Luka Jelenc.

3. **Poročilo tajnikovo:** Poroča strokovni tajnik tov. Rudolf Dostal.

4. **Blagajnikovo poročilo:** a) račun poverjenikstva, b) proračun poverjenikstva, c) račun »Zvončka«, d) proračun »Zvončka«. Poroča glavni blagajnik tov. Mirko Fegic.

5. **Poročila odsekov:** Poročajo načelniki odsekov.

6. **Resolucije za pokrajinsko skupščino dne 5. julija.**

Sestava odseka za redakcijo smernic.

7. **Nasveti.**

Dne 5. julija v nedeljo:

### POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Začetek točno ob 1/2 10. uri v dvorani Sokolskega doma.

Dnevni red:

1. **Otvoritev skupščine.**

2. **»Sedanja doba in učiteljstvo«.** — Poroča tov. Anton Hren, šolski upravitelj v Studenih pri Mariboru.

3. **»Administrativne in pravne zadeve učiteljstva z ozirom na sedanji položaj«.** — Poroča tov. Pavel Flerč, referent v ministrstvu prosvete v Beogradu.

4. **Resolucije.**

UJU poverjeništvo Ljubljana:

Luka Jelenc,  
poverjenik.

Mirko Fegic,  
glavni blagajnik.

Rudolf Dostal,  
strokovni tajnik.

Opomba: Predlogi, resolucije in nasveti se morajo poslati poverjeništvu najkasneje do 1. julija t. l.

DRAGO HUDE:

## Nekaj hib predloženega projekta šolskega zakona.

Minister prosvete je predložil zakon o osnovnih šolah narodni skupščini v razpravo in odobritev, toda ne tistega, za katerega smo toliko delali na naših zborovanjih, pa tudi ne tistega, katerega smo toliko popravljali na naših anketah in sestankih. Zato mislim, da ni preveč, ako slovenskemu učiteljstvu pojasnim nekatere točke tega zakona.

Dodaj se v Srbiji velja zakon iz leta 1904, ki pa je bil razširjen leta 1913. na Macedonijo, leta 1923. pa na Črno goro in Vojvodino. V ostalih pokrajinah pa so veljali še stari zakoni izpred vojne. Srbski zakon iz leta 1904, je bil takrat za Srbijo in njene takratne razmere modern in odgovarjajoč vsem zahtevam novih potreb. Ta zakon za Srbijo še danes ni zastarel, toda ker je njuna zahteva, da se mora za celo državo osnovno šolstvo izenačiti, se mora sestaviti nov zakon, ki bo veljal za celo Jugoslavijo. Ravno to pa je zelo težko, kajti vsaka pokrajina ima radi različnih starih zakonov različne šolske razmere in tudi različne potrebe. Večkrat se je že slišal predlog, naj bi se kar srbski zakon razširil na celo Jugoslavijo, čemur se je pa učiteljstvo iz novih pokrajin uprlo ravno radi prej navedenih različnih razmer.

Zato smo delali 5 let na novem zakonu in se trudili, da najdemo tisto pot, ki bi res pomagala sestaviti tak zakon, ki bi združil in izenačil osnovno prosveto cele naše prostrane Jugoslavije. Lahko rečem, da se nam je v veliki meri tak zakon posrečil, toda skupščini je predložen drugačen zakon, ne tisti, ki ga je učiteljstvo sestavljalo!

Pravzaprav se zakon, ki ga je minister prosvete predložil narodni skupščini, ne razlikuje mnogo od starega srbskega, le da je mnogo daljši, to pa radi tega, ker so sedaj šolske oblasti mnogo brojeješe. Slovenski učitelji tega zakona ne moremo odobriti iz več vzrokov, o katerih najvažnejših hočem govoriti tu.

Člen 49. se glasi: Koncem šolskega leta se vrši na vsaki šoli končna šolska svečanost, na kateri naj se pokaže rezultat šolskega dela. Ta svečanost ni nič drugega kot končni šolski izpit, eksamen, katerega se spominjajo še naši stari ljudje, ker je tudi Avstrija imela nekdaj take izpite. Propagiral in upeljal jih je za časa Marije Terezije minister Felbiger, kasneje pa jih je Avstrija odpravila iz pedagoških ozirov. Imajo jih pa še sedaj v Srbiji in kakor vidimo, jih hočejo upeljati z novim zakonom po celi Jugoslaviji. Srbi se drže teh slavnosti radi mišljenja, da iste popularizirajo šolo med narodom.

tudi dejstvo, da niso do danes še vsi bratje osvobodjeni, ampak da se jih nad 800.000 še nahaja v italijanski in avstrijski sužnosti.

Pri zemljepisju bi bilo pokazati učencem vso lepoto naše zemlje. Vprašanje, kako visoki so hribi in kako globoke reke, so postranskega pomena, ker si otrok tega itak ne zapomni. Zato naj bi se v toliko lepših in krasnejših besedah opisalo vso prelest in bol naših gor, rek, gozdov, mest, vasi, jezer, otokov in morja. Da, morje bi bilo treba opisati, kot nekaj živ vir vsega našega delovanja in nehanja. Govoriti bi bilo o morju kot pljučah vsega našega gospodarstva in blagostanja, a pokazati bi bilo tudi na geografski karti, da nas loči od morja samo mala razdalja kakih 70 km, ki jo imajo v rokah Italijani, a ki nam pristoja po vseh naravnih zakonih. Istočasno naj se pokaže učencem pa tudi drugače veličino naše države. Sploh naj bi se vsa vzgoja sukala samo o tem vprašanju. Šolske knjige bi morale biti prenašane samo anekdot naših herojev in zgodovinskih slik. Tudi bi morala imeti vsaka šolska knjiga zemljevid Jugoslavije s pridejanimi neodrešenimi kraji, kar bi skoro gotovo povzdignilo

Zoper svečanosti, izpite in eksamen koncem šolskega leta so se izrekli že pred decenijo vsi pedagogi srednje Evrope. Dragotin Pribil piše o njih v svoji knjigi »Šola in dom«... In tako zapovedane predstave na koncu šolskega leta, kamor so se pripeljali v modni in nemodni kočiji strogi gospod šolski oče ali šolski patron s skrbno počesano kito, so birokratične.

Te šolske slavnosti niso zamišljene, kakor da bi one pomagale samo veselejše završiti trudapolno delo in pa šolo popularizirati, ampak se za lepim imenom skriva pravi pravcati izpit, kontrola celotnega šolskega dela. Tu naj bi šola pokazala vsemu svetu, staršem in nadzorniku in »šolskemu patronu« s počesano kito »svoje uspehe: kaj so dosegli učenci in kaj premore učitelji. Zdi se mi ta komedija kakor cigan, ki na semnju pokazuje vrline svojega ukradenega konja.

S tem bi posebno šolstvo v Sloveniji zelo nadzadovoljalo, zato upamo, da se bo našim organizacijam posrečilo ob dvanajstih uri prepričati merodajne faktorje in na poslance v skupščini, da bodo glasovali za odpravo tega zakona.

Klasifikacija učiteljstva bo zavisela največ od dobrega oziroma slabega izpada te slavnosti. Ni tedaj preveč rečeno, ako bo učitelj moralno prisiljen potruditi se kolikor mogoče, da bo na koncu šolskega leta šlo vse kot po »smiru«. Marsikateri bo takoj v začetku šole pričel s pripravami za slavo, in to bo potem gonil in brusil, pilil in gladil, samo da bo občinstvu pokazal čist kristal. Vsled tega stremjenja bo zaostajalo drugo podrobno šolsko delo.

Koliko pa škoduje taka priprava učencem. Čim bolj se približuje konec šolskega leta, tembolj se večja otrokova nervoznost in se stopnjuje učenčev strah. V šolo pride napetost in grozničavost, v njej pa se pripravlja in dresira vprašanja in odgovore. Vse sile bodo koncentrirane le v enem — da se povzdigne končni uspeh. Šolska slavnost je le rafinirana potvorba šolskega dela.

V starih šolskih kronikah lahko čitamo, kako so se vršili taki izpiti. Tam lahko vidimo, koliko so morali trpeti otroci, kako slabo je to vplivalo na mehki otroški organizem in njegovo živčevje. Dostikrat se je zgodilo, da je otrok po dobrem prednašanju onemogel, zapustile so ga moči in živci, da se je zrušil in omedlel. Večkrat so glavnega dnevnega junaka nesli domov. Tak prestani strah in prenapetost živcev pa lahko

čut narodne zavesti med šolsko mladino. Pozabiti ne smemo pa še enega važnega vprašanja, vprašanja narodne dinastije in zastave. To vprašanje naj bi se po možnosti obdelalo že prvo leto, da prvo uro šolskega pouka. Pokazati bi bilo otrokom navzgor do kraljevega dvora, govoriti bi jim bilo o zastavi in razložiti pomen barv. Sploh naj bi se pokazala oziroma uporabljala zastava vsikdar in povsod, kjer bi se pokazala šolska mladina. Celozletni naj bi ne bili brez državne zastave. Predno bi se pa zastava razvila in dvignila, naj bi učitelj govoril kak primeren patriotski govor, nakar naj bi otroci zapeli narodno himno ali kaj sličnega, da s tem pozdravijo zastavo. Ravno tako naj bi se pri vseh šolskih prireditvah spremenilo prireditveni prostor v eno samo narodno zastavo in naj bi se za take prilike uporabljalo samo narodne in patriotske snovi.

Pa tudi izven šole bi moral učitelj delovati. Ko konča šolski pouk, naj ne začne za učitelja pavza in mir, ampak šele pravo delo, ki zahteva zase celega človeka, ako hoče, da bode šolsko delo rodilo sadove. Vsaka tudi najplemenitejša cvetlica počasi usahne, ako se jo vsadi med plevel in ako se je ne goji.

## LISTEK.

### Šolska in izvenšolska vzgoja.

(Dalje.)

V naših učnih načrtih je to vse preskromno zahtevano, a navzlic tej pomanjklivosti bi se dalo v šoli veliko doseči. Kakor že omenjeno prinese otrok v šolo samo zmožnost in zato je tudi največja in najsvetejša učiteljeva dolžnost, da te zmožnosti zbudi in zdravi. Med temi zmožnostmi je tudi ideja nacionalizma. Saj se še sama dobro spominjam, kako je ta ideja z menoj vred rastla, ko je bila enkrat priklicana v življenje. Iz svoje prakse vem tudi, s kako pozornostjo in zanimanjem poslušajo otroci zgodovinske anekdote iz junaštva svojih pradedov. Tukaj nam je torej zastaviti, tukaj začeti in drevo nacionalne vzgoje začne brsteti in rasti, dokler se ne razraste v mogočno drevo, ki objame ves narod in državo.

Danes se vršijo ob narodnih praznikih pač samo šolske maše in morda tudi kak nagovor na učence, a to je tudi vse. To ne zadostuje, da bi bilo mogoče vcepiti otroku v srce zavest: »Jugoslo-

ven sem in kdo je več!« Opustiti bi bilo raje iz šolskih knjig vso nepotrebno kramo, ki jo otrok ne bo nikdar rabil in naj se mu o takih stvarih ustvarijo samo prvi pojmi, medtem ko naj bi se vsa osnovnošolska vzgoja osredotočila okoli vprašanja narodne vzgoje. V tem, ali je n. pr. Sneguljica črna ali bela, oziroma ali je Hanibal prišel pred Rim ali ne, je za otroka vseeno, ker se vsega tega lahko priuči, narodnosti in narodne zavesti pa si ni mogoče priučiti, ampak privzgojiti in ravno zato bi moral učitelj porabiti tekom leta pri vsakem predmetu, tudi pri računstvu, i najmanjšo priliko, da bi vpletel med učno snov kaj narodnega. Predmeta za vzgojo narodne zavesti sta kot nalašč zgodovina in zemljepisje. Kosovo, turške vojne, tuga o propadu carstva, vstajenje, Balkanska vojska, zadnja svetovna vojna, to so vse stvari, iz katerih bi morala zajemati mlada učenčeva duša vzpodbudo k nadaljnjim velikim delom. Govoriti bi jim bilo o trpljenju pod Avstro-Ogrsko, pod črtati prav posebno vstaje slovenskih fantov za časa vojne, Judenburg, Radgona, kazati bi jim bilo na ječe in zapore, v katerih so presedeli naši najboljši v boju za svobodo. Podčrtati bi bilo pa



zapustita v otroku stalne posledice: živčni napadi, božjast, nervoznost itd.

S takimi prireditvami se naša šola pač ne bo dandanašnji dala več popularizirati, pač pa lahko doseže tak zakon ravno nasprotno. Starši bodo videli, kaj se vse od otroka zahteva, kako se ga maltretira in nateza in vsa popularizacija je pri kraju.

Po čl. 25. morajo graditi in vzdrževati šolska poslopja občine kakor do sedaj. Akoravno je učiteljstvo z vso s'lo delalo na to, da bi te dolžnosti prevzela država, ker je vseeno ali gre iz levega ali pa iz desnega žepa, vendar je ostalo pri starem. Lepo in demokratično je, da se da ljudem priliko za udejstvovanje in sodoodelovanje pri šoli. Vendar bi se to lahko spregledalo, ako se pomisli, koliko more ravno ta člen zakona škodovati prosveti. Saj vsi poznamo konservativnost naših ljudi in občin in pa njihovih slabih svetovalcev po farovžih. Vse bodo prej storili kakor pa kaj koristnega za šolo.

Krajni šolski sveti bodo še nadalje ostali, samo da se bodo imenovali krajni šolski odbori. Tudi konstituirali se bodo na drug način kakor do sedaj. V ta odbor stopi vsakokratni župan, zdravnik, šolski upravitelj in 5 odbornikov. Predsednika se voli. Odbor ima blaginika in tajnika, ki sta plačana. Nikoli pa ne sme biti blaginik župan ali šolski upravitelj.

Ta člen ima edino to dobro stran, da naroča občinam skrbeti za stanovanje, ogrev in razsvetljavo vsemu učiteljstvu. Zato pa mora občina v teku petih let sezidati ta stanovanja, dotlej pa vsakemu ga preskrbeti v naravi, ali pa plačati v denariu.

Po členu 26. mora občina preskrbeti vsem učencem potrebni šolski material, kakor knjige, zvezke, svinčnike itd., za kar pa sme povračilo zahtevati samo od premožnih staršev.

## V obrambo.

Odsek za samoizobrazbo logaškega učiteljskega društva je povabil na svoj prvi sestanek sociologa dr. Tumo, da teoretično seznani učiteljstvo o temeljnih pojmi sociologije. Sestanek pa je sreski poglavar v Logatcu po brzojavnem nalogu velikega župana preprečil z odlokom, da ni za sestanek določeni dan, pouka prost dan.\*

Ni jasno, kaj je dalo povod tej prepovedi, šepeče pa se, da je bil predmet predavanja ali predavateljeva oseba, oblastem neljuba. Če je to res, potem smo učitelji prešli kvalifikacijo, ki ni častna za nas. Kajti, četudi ni povod jasen, vendar izzvene vsi odločujoči motivi, ki bi prišli v tem slučaju v poštev.

\* Svetujemo, da se tudi ti sestanki sklicujejo s strani okr. učit. društva, da se tako zadosti formalni strani izdanih odlokov glede prostega dneva za zborovanja. Opozarjamo na najnovejši tozadevni odlok ministrstva O. N. Br. 30.780 od 2. junija 1925, ki je objavljen v 18. številki »Osnovne Nastave«.

Ravno tako je tudi s šoli odraslo mladino. Ko zapusti šolo, pride pod vse druge vplive, ki mu skušajo zamoriti ono, kar mu je dala šola. In zato mora tukaj spet zastaviti učiteljstvo s svojim delovanjem. S sistematičnim delom, bodisi v raznih prosvetnih, telovadnih, narodno-obravnih, bodisi v gospodarskih društvi, bi lahko pridobil spet šoli odraslo mladino in bi jo še nadalje vzgojeval v pravcu, v katerem je začel v šoli.

Saj je ravno v mladini bodočnost naroda in države in bi morali ravno zato vzgajati, ne samo šolske otroke, ampak tudi mladino v narodnem — državnem duhu. Starejša generacija je živela svoječasno pod drugimi razmerami, v delu je svetovno morijo in ni čuda, ako je malo apatična napram vsemu novemu, ako ne celo sovražna. Mladina pa ne ve mnogo o drugih časih, spominja se samo kot v sanjah časov, ko je bil oče pri voljakih in bi zato seme enkrat vsejano prav gotovo obrodilo dobre sadove. Treba je le pravih vrtnarjev. Treba je pravih učiteljev, ki uporabijo svoj prost čas v dobrobit ljudstvu, narodu in državi in ne izostane uspeh. Ledina je velika, delavcev malo in ravno zato naj prime vsakdo za lopato in začne z delom, naj začne graditi hišo naše države pri najmanjših državljanih.

S temi izjavami sem hotela opozoriti samo na našo rakrano in želim, da bi s tem dopisom vzbudila med učiteljstvom resno premišljevanje.

Pri vpisovanju otrok v šolo pa je predložen zakon zelo birokratičen. Mi smo vpisali v dveh dneh, po novem pa se ta procedura vleče od 1. junija do konca avgusta. Od 1.—15. junija mora svoj posel izvršiti šolski voditelj, ki pa mora spisek potem predložiti v nadaljnjo obravnavo okrajnemu nadzorniku. Do 15. avgusta pa mora po členu 44. pregledati vse stare in nove otroke zdravnik.

Člen 47. določa, da bo od sedaj kaznoval šolske zamude šolski odbor. To je zopet ena izmed slabih strani tega zakona. Že sedaj smo se pritoževali, da ni dovolj strogo postopanje, ko je kazni izrekal okrajni šolski svet, toliko slabše bo pa sedaj. Kdaj pa se bo našel tak krajni šolski odbor, ki bo pri volji radi šolskega obiska kaznovati soobčana.

Po členu 48. se glase učenčeve ocene: odlično = 5, prav dobro = 4, dobro = 3, dovoljno = 2 in nezadostno = 1.

Člen 83. določa 32-letno službovanje v pokojnino. Vojna leta se računajo dvojno.

Najslabšo stran pa pokaže ta zakon v čl. 97. in 98., ki govorita o kaznovanju učiteljstva. Okrajni nadzornik nas sme kaznovati s tridnevno plačo, prosvetna oblast pa celo s plačo od 3 do 15 dni. S to odredbo je učiteljski stan degradiran pod vse druge stanove. Ta odredba je tako reakcionarna in žaljiva za nas vse, da moramo uporabiti vsa sredstva, da se črtata ta člena.

Za okrajnega nadzornika bo postavljen tisti, ki izvrši nižji tečaj Višje pedagoške šole. Tedaj bomo imeli za nadzornike meščanskošolsko učiteljstvo.

Iz navedenega se vidi, da je ta zakon samo malo povečan zakon za Srbijo iz leta 1904. Slovensko učiteljstvo mu ugovarja. Ne pridobimo z njim mnogo, pač pa izgubimo mnogo.

v eno: Napredno učiteljstvo je premalo trdno v svojih mazorih, na katere ob vsaki priliki trka, da bi moglo prenesti akademsko razpravo o kaki znanosti, ne da bi se navzelo novih idej in se vsled tega politično preorientiralo. Ako sklepamo dalje, je vsa naša državotvorna gorečnost in jugoslovenstvo itd., neiskreno in začasno papirnati dokument, ki naj služi le kot okrasek in priloga k prošnjam za boljše službeno mesto. Tako nas vsaj hočejo tolmačiti drugi.

Ta konstatacija je žalostna in bridka in ne služi samo nam v sramoto. Kajti, če bi tudi bili navedeni motivi opravičljivi: ali ni boljše, da se učiteljstvo jasno opredeli, pa ne vem v kakšnem — izumu, ter da ostane kompaktna le skupina načelnih mož, ki bo ostala neomajno na svojem mestu, tudi ko bi se vanjo zaganjali valovi drugih — izmov?

In kako naj pridem do prave načelnosti, če ne poznam razlik, ki ločijo moje prepričanje od drugih nazorov? Kako naj izbiram obrambno orožje in moči, ako ne poznam orožja in moči onih, ki se v me zaganjajo? Po vaseh je učitelj skoroda povsod edini intelektualec, ki pride v prilike ali neprilike debatirati z demagoškimi eksponenti subverzivnih mogotcev, edini, ki bi zamogel opravičiti obstoječe razmere in braniti zdrave nazore pred izpati dobro zdresiranih agitatorjev, ki bi radi ribarili v kalnem. Kako naj bo kos demagogiji, ki ji ne pozna šibkih strani, in če zna zluščiti plast lepo nanizanih in na omamljiv efekt preračunanih fraz ter pokazati trohnel temelji na katerih so fraze zidane? Besede, kot: »Ah, kaj boste nam pravili!« ali »Govorite, kar hočete, mi pa le ostanemo« itd. — ne zaležejo več. Vse oči vaščanov gledajo na nas in podzvestno spoznajo našo nemoč — demagoštvo pa ima to moč, da omamlja preproste ljudi.

Če pa hočem spoznati temelje raznih nazorov, jih moram spoznati ne iz ust tistih, ki se z njimi ne strinjajo, ampak v prvi vrsti iz ust onih, ki jih propagirajo in nanje prisegajo.

Le tako bomo došli do načelnih, poštenih in ne le politično-zdresiranih kulturnih pionirjev.

Od nobenega stanu se toliko vsestranskih zmoglosti ne zahteva, kot od našega Dobro! Dajte nam prilike druge, da si teh zmoglosti prisvojimo. Manj abstraktnih navodil in več konkretnega kruha, pa bo v marsičem boljše. Če pa to ne gre, pustite vsaj, da sami trošimo denar in energijo za izpopolnitev svoje izobrazbe! Hočemo biti močje iz mesa in krvi in ne lutke, ki se sese-

dejo v hipu ko jih nevidna roka izpusti! Zaupamo zato hočemo uživati tudi zaupanje!

Se nekaj se šepeče v zvezi s prepovedjo sestanka: »Tovariš M., kot predsednik izobraževalne akcije bo zaradi tega »trpel«!

Tov. M. skoro ne more več trpeti, kot je že! Je že dovolj gori v hribih.

S. CERUT:

## Nekaj misli o organizaciji »Učiteljskega pevskega zbora«.

Približno 20 let čitam »Učit. Tovariša«. V vsakem letniku skoraj je poziv ali priporočilo raznih odsekov in posameznikov, ki nas vzpodbujajo k ustanovitvi lastnega pevskega zbora. Precej je tudi okrajnih učiteljskih društev, ki gojijo petje, seveda le s pčim uspehom. Nekaj časa tak pevski zbor životari, potem pa umolkne.

Zakaj ti zbori ne uspevajo in tudi ne morejo uspevati, je več vzrokov. Glavni vzrok je gotovo naša površnost, naše nezadostno umevanje stvari. Tovariš(ice) se priglasi kot pevec bolj radi lepšega, za zabavo. Nima pred seboj jasnega smotra, zato tudi ne prave vere in vsled pomanjkanja teh dveh faktorjev, tudi ne dovoljne sile, ki jo dosega vsakega cilja neizprosno zahteva.

Nele za zbor, tudi za drugo delo ni v nas potrebnega smisla in zadostne energije, kakor slama smo, ki se naglo vžge, a ravno tako naglo tudi ugasne, brez toplote, brez koristi. Tako se že vžiga in ugaša cela generacija.

Smoter Učit. pevskega zbora ni zabava, ampak mnogo višji in širji. V glavnem je dvojen: kulturn in organizacijski. Koliko pravih vrednot bi dali svojemu narodu z njim! Povzdignili bi njegov sloves pred vnanjim svetom, a tudi njega samega bi obogatili s pravo srčno kulturo. Saj »Učit. pevski zbor« naj bi bil le početek glasbeno umetniškega žarišča, ki naj bi širil umetniško vzgojo v vse plasti naroda ter ga s tem kulturno dvignil.

Pa tudi nam samim bi taka ustanova donajala velike koristi. Dvignila bi

Plača k večjemu navzdol. In to kazen bi mu skoro privoščil, ker jo zasluži! Drugače je tov. M. dovolj trpel v Italiji, kjer je dejansko dokazal svoj čist nacionalizem s tem, da je bil suspendiran in obsojen na osem mesečni zapor zaradi — iredentizma. Z odprtim vizirjem sme vprašati: »Kdo je, ki dviga kamen nadme?«

J. R.

naš ugled in našo popularnost med ljudstvom. Poleg materialnega dobička (izpopolnitve v glasbeni izobrazbi), ki bi ga bili deležni pevci, bi imeli koristi tudi ves stan.

Pa še nekaj ne smemo pri tem pozabiti, kar nujno potrebuje zdravljenja: bolezen naše organizacije. Velik del tega zdravljenja bi mogel vršiti ravno pevski zbor. Skupne vaje in skupni sestanki, vse to bi oživilo ono pravo tovarištvo, ki ga sedaj tako redko več najdeš.

Skratka: zbor bi mnogo doprinesel k udržitvi organizacijskega čuta, k etičnemu prerojenju, ki ga naš stan ravno sedaj tako krvavo potrebuje. Naša organizacija nujno rabi pomlajenja na vseh koncih in krajih; ena veja tega pomlajenja bi bil Učit. pevski zbor. Dosedaj sr se vsi poskusi v tem pravcu izjalovili, ker so bili nesrečno začeti. Danes pa je tak nesrečen začetek izključen. Ni nam namreč treba sekati novih poti, le stopiti nam je na ugaljene ceste, ki so jih utrli pred nami moravski učitelji in kri naše krvi, naši primorski tovariši. Stvar se da gotovo izvesti, seveda ne smemo delati več starih pogreškov. Okrajne Učit. zbornice puščajmo na miru, saj so že tolikokrat umrli in posili zopet oživeli, da so res potrebni definitivnega počitka. Vso zadevo naj z resnostjo vzame v roke pokrajinska organizacija in naj započne za vso pokrajino. Na letošnjem delegacijskem zborovanju položimo temeljni kamen tej zgradbi.

(Dalje prihodnjič.)

## Pokrajinska skupščina UJU — Poverjeništvo Ljubljana — v Šoštanju 4. in 5. julija.

Opozarjamo vnovič, da poteče rok za prijave dne 25. t. m. in da se bo treba točno držati tega roka. Prijave naj bodo natančne po že objavljenih navodilih. Do danes (16. junija) je došlo 10 (reci deset) prijav. Požurite se, požurite, da se nam ne bo zadnje dni delo nakopičilo! Po skupščini so projektirani sledeči izleti: 1. na Dobro čez Velenje in Šent Janž (vodnik tov. Viher); 2. Huda luknja — Kozjak (vodnik tov. Furlani); 3. Urška (gor iz Šoštanja, dol v Guštanj) vodnik tov. Kurnik; 4. Solčava — Logarska dolina — Kamniške planine (vodnik tov. Špenko); 5. Topolšica (vodi tovariška Skala); 6. Gora Oljka (vodnika tov. Rozman in tovariška Piano Mara); 7. Državni premogovnik (vodi tov. Pokeržnik); 8. veletovarna usnja Woschnag v Šoštanju.

Zdravilišče Topolšica in državni premogovnik v Škalah se bosta razkazala v nedeljo 5. julija popoldne tako, da

## Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Vsem učit. P. F. S.! Bliza se konec šolskega leta in z njim uspeh ferijalnega dela in uspeha. Ustanovite kjer je mogoče »Lokalne odbore« in tam, kjer so obstojali lanske leto, jih poživite! Takoj pošljite v Beograd na »U. O. F. S.« imena dobrotvorov. Ne pozabite na svratišta F. S., kjer so mogoče. Kjer obstojajo dijaške P. F. S. stopite v stik in ukrenite vse potrebno skupno z njimi! Naročite takoj »Vozne isprave«. Dokažimo, da se zavedamo tudi dolžnosti, ne samo pravic F. S.! — Za učit. F. S.: Sl. Mrovlje.

—f Vsem članom 171. učit. P. F. S. v Beli Krajini! Prosim vse član(ice) F. S., da takoj pošljejo za »Vozne isprave« (t. j. 1. Ferijalna legit. in 2. Popis fer. olakšic-znesek 5 Din (pet dinarjev) z natančnim počit. naslovom in s fotografijo! Nadalje prosim, da takoj poravnajo dolžne zneske, drugače ne moremo poslati »Voznih isprav«! — Za P. F. S.: Mrovlje.

—f III. Poč. Kosovski izlet. Da ne bo treba vsem ponovno odgovarjati, ponovno navedem: Program: Ljub-

ljana, Beograd, Skoplje, Niš, Zagreb, Prahovo (po Donavi v Beograd, Ljubljano, Čas: 10—14 dni v začetku avg.). Financa: 1200—1500 Din. Vsak udeleženec mora biti član F. S.! — Zadnji čas za priglasitev je do 20. junija! Za III. Poč. izlet: Slavko Mrovlje, Črnomelj.

—f Vsem članom F. S.! Prosim pošljite eventualne predloge za kongres F. S. ki bo v Ljubljani najkasneje do 5. julija! — S. M.

## Vestnik upokojencev.

—up Tovariši(ice), ki so bili upokojeni med junijem in novembrom 1919 ter sedaj prevedeni na dinarsko penzijo in se jim je nova penzija že nakazala v izplačilo, se naprošajo prijaviti svoje naslove »Učit. Tovarišu«, da tudi drugi prizadeti tovariši vidijo, da se je prevedba res dejansko izvedla.

## Splošne vesti.

— Spomenica Pov. UJU — Ljubljana k projektu šolskega zakona. Pov. UJU — Ljubljana je poslalo vsem merodajnim ministrom, poslancem, klubom, načelnim činiteljem Glavnega Odbora UJU,



stvom strank, listom itd., obširno spomenico in izpreminjevalne predloge k projektu šolskega zakona. Poverjenstvo bo s spomenico seznanilo tudi članstvo.

— **Glavni Odbor UJU bo sklical brzojavno sejo**, na kateri se bo razpravljalo o nadaljnjih korakih glede projekta šolskega zakona.

— **Obžalovati moramo, da je napredna javnost** popolnoma indolentna glede projekta šolskega zakona in je povsem odrekla. Medtem ko opozicija obvešča svojo javnost glede zakona in ple-dira svoja stremjenja glede šolske zakonodaje, napredna javnost ni zavzela niti svojega stališča, še manj, da bi branila svoje stališče. Hladno prepušča, da opozicija že v naprej jemlje avtoriteto bodočega zakona v masi.

— **Alarmiranje vseh občin proti šolskemu zakonu**. Klerikalni poslanci so razposlali na vse občinske odbore posebne formularje, sestavljene resolucije proti šolskemu zakonu, ki naj jih občinski odbori podpišejo in pošljejo direktno poslancu Sušniku, da jih porabi za borbo proti določbam projekta šolskega zakona. Katoliški duhovniki so že pričeli tudi s prižniti hujskati ljudstvo proti šolskemu zakonu. Vsi klerikalni listi, »Slovenec«, »Domoljub«, »Straža« in »Gospodar« pa pišejo strupene članke, s katerimi ustvarjajo nerazpoloženje do bodočega novega šolskega zakona.

— **Poziv**. Pokrajinske skupščine v Šoštanju se udeleži na povabilo poverjenstva naš referent v ministru stvu prosvete tovariš Pavel Fleret in bo podal na skupščini poročilo o administrativnih in pravnih zadevah učiteljstva. Okrajna društva in posamezni člani, ki hočejo imeti o takih zadevah bolj jasni, naj se obrnejo z eventualnimi vprašanji najkasneje do 22. t. m. na strokovno tajništvo, ki bo zbrani material odposlalo g. referentu.

— **Zavist gospodov župnikov in drugih črnih gospodov**. Medtem ko si gospodje župniki na deželi postavijo veliko moderno in elegantno palačo z velikimi sobanami samo za svojo osebo, hujskajo prebivalstvo proti šoli in delajo nerazpoloženje med prebivalstvom, da za svoje otroke postavlja majhne in čisto nezdrave stavbe — kot šolo. Za 300 do 500 otrok prav majhno poslopje, v veliki palači — župnišču pa kraljuje en sam človek s svojo kuharico. In sedaj, ko se je država zavzela za učiteljska stanovanja, ki ne bodo za večje število učiteljstva nikdar tako velika kakor je župnišče za enega samega človeka, uganjajo demagogijo in na podlagi tega hujskajo ljudstvo proti šolskemu zakonu. Če imajo župniki pravico do celih velikih palač, bo imelo tudi učiteljstvo pravico do skromnega stanovanja.

— **Šolski zakon se ne bo obravnaval po skrajšanem postopku**. »Nar. Prosveta« piše: »V zakonodavnem skupščinskem odboru rešeno je, da se naš zakon ne rešava po kracem postopku. Sednice se drže redovno. Interesantni su govori g. ministra prosvete, g. Sušnika, g. Bazale i g. Kujundžiča. Izvršni odbor UJU budno prati rad na zakonu. U slučaju kakvih rdavih perspektiva Odbor će stupiti u vezu putem depeša sa poverenistvima. Na sednici istog Odbora rešeno je, da urednik »Nar. Prosvete« traži pristupa na sednice Zakonod. Odbora i o radu na njima javlja u listu.« — Dosedaj sta bila v šolskem odseku predelana prvi in drugi oddelek. Drugi oddelek je bil v večih členih izpremenjen. Ko prejmemo avtentična poročila, poročamo več o tem.

— **Šolsko upraviteljstvo v Budincih** (Prekmurje) je prejelo od Jugoslov. Matice v Ljubljani nekaj mladinskih knjig in pesmaric, za katere se najtopleje zahvaljuje. Knjige so mnogo večje vrednosti kakor vposlani darovi tukajšnjih otrok. Jugoslovenski Matici naj bo v za-doščjenje njeni požrtvovalnosti dela na kulturnem polju, da so otroci na najse-vernejši meji z veliko radostjo in veselo prejeli poklonjene jim knjige.

— **Olga Soršakova** †. V petek, 22. maja t. l. smo izročili materi zemlji truplo naše drage tovarišice Olge Soršakove na pokopališču v Pobrežju pri Mariboru, kjer smo jo položili zraven obeh bratov, Milana, ki je umrl leta 1916. kot učiteljski tretjeletnik in gimnazijca Alekseja, ki je umrl leta 1923. Naša Olga je zbolela v nedeljo 3. maja za vnetjem trebušne mrene in zatem še rebernice. Kljub silnim bolečinam je bila še v po-nedeljek in torek v šoli. Šele na prigo-varjanje g. šolskega upravitelja je ostala

v sredo v postelji. Poklicana zdravnica dr. Kukovčeva je odredila prevoz v do-mačo oskrbo. Prepeljana je bila v so-boto 9. maja z rešilnim vozom iz Sliv-nice na dom staršev v Maribor, kjer je g. dr. Marinič že v nedeljo konstatiral, da za Olga ni več rešitve. Bila je previ-dena s sv. zakramenti. Trpela je celih 17 dni, zlasti pa zadnje štiri dni grozne muke. Pretrpela je! Olga je bila rojena leta 1895, v Trnovem pri Ilirski Bistrici; ljudsko šolo je obiskovala v raznih kra-jih, kakor je to pač naneslo službeno me-sto očeta, ki živi kot upokojen železniški uradnik v Mariboru. Učiteljske je dovršila pri šolskih sestrah v Mariboru leta 1914., usposobljenostni izpit pa je napravila leta 1917. Prvo njeno službeno mesto je bilo v Konjicah, zatem v Račah, odkoder je bila prestavljena leta 1919. kot nadomestna učiteljica v Slivnico pri Mariboru, kjer jo je leta 1922. višji šolski svet namestil kot stalno. V nagrobnem govoru je omenil g. oblastni šolski nad-zornik M. Senkovič, da je bila Olga v šoli izredno marljiva in da si je znala pridobiti mlada srca in s tem tudi spo-štovanje staršev. Bila je delavna tudi izven šole. Bila je tajnica sokolskega društva v Hočah ter je organizirala v Slivnici odsek tega društva, katerega vaditeljica je bila sama. Sodelovala je pri vseh prireditvah. Ker je bila vnetja za svojo nadaljno izobrazbo, je pridno posečala zborovanja učiteljskega dru-štva za mariborski šolski okraj čigar članica je bila, čim je došla v ta kraj. Zategadelj pa so prihiteli mnogoštevilni člani in članice od vseh strani, da spre-mijo svojo ljubo tovarišico na njeni zad-nji poti. Žalujemo staršem želimo bla-godejne tolažbe, naši Olgi pa večni mir in pokoj!

— **40-letnico službovanja šolskega upravitelja in pisatelja Ivo Trošta** proslavi učiteljstvo osnovne šole v Tomišlju dne 28. junija ob 10. uri v prostorih tamonjše šole. Vabi se tem potom vse oko-liško učiteljstvo in jubilarne prijatelje ter znanke, da se te proslave kar najšte-vilnejše udeležijo. Istotam se vrši popold-ne ob 3. uri veselica gasilnega društva, čigar ustanovitelj je jubilar. Eventualne prijave za kosilo sprejema A. Adamič, Tomišelj p. lg.

— **Poziv**. Ker do danes nisem prejel niti ene prijave za sodelovanje v okr. p. zboru, pozivljam še enkrat vse one, ki imajo dobro voljo, da mi do 30. junija sporoče svoj pristop. Sprejemam prijave I. ten. za kvartet. — A. A., Tomišelj p. lg.

— **Delo učiteljstva za Jugoslovensko Matico**. Izkaz zbirke prihkov 1925 mladine v svobodni do-movini svojim neodrešenim bratcem in sestricam. V nastopnem objavljamo III. izkaz zbirke prihkov, vplačanih Jugoslovenski Matici v dobi ob 24. maja t. l. do 8. junija t. l. Vsa ona p. n. šolska vodstva, ki še niso sklenila in odposlala svojih zbirki, Jugoslovenska Matica prosi, da to čimpre-je store. Sv. Barbara v Slov. Goricah 20., Brez-nica 287.75, Celje — zavod Šol. sester 80, Devica Marija v Polju 92, St. Danijel pri Prevaljah 20, Faravas 60, Gornja Rečica 20, Gornjigrad 50, St. Gotard 55, Hajdina 85, Kamenica 186, Koprivnik pri Kočevju 30, Sv. Lovrenc v Slov. Goricah 105, Sv. Marijeta na Dravskem polju 30, Mirna 215.80, Sv. Peter v Sav. Dolini 487.20, Preserje 102, Sliv-nica 34.50, Soteska 20, Stari trg pri Ložu 65, Tr-boje 25, Ziri 120.80.

— **25-letnica**. Tovariše maturante ljubljanskega učiteljskega iz l. 1900 pro-sim, da se zglase in stavijo predloge kje in kako bi praznovali svojo petindvajset-letnico. — Josip Gorup, Ptuj.

— **II. mestna deška osnovna šola v Ljubljani** proslavi v dneh 20. in 21. junija 1925 50-letnico svojega obstoja po sle-dečem vzporedju: Sobota, dne 20. junija: Ob 20. uri podoknica pred šolo z godbo in petjem. Nato obhod po Krakovem in Trnovem. Nedelja, dne 21. junija: Ob 3/4 9. uri zjutraj zbiranje šolske mladine pred šolo, nato odhod z godbo na čelu k maši v trnovsko cerkev. Pri maši pojo šolski otroci s spremljevanjem orkestra. Po maši slavnost v šolski telovadnici s sledečim vzporedju: a) Slavnostni govor šol. upravitelja. b) Slavnostno pripenjanje trakov na šolsko zastavo. c) M. Grošljeva: Junak, Deklamira uče-nec I. razreda. d) »Slovenec sem«. Poje zbor učencev. e) V. Vodnik: »Mojim rojakom«, Deklamira učenec V. razreda. f) »Slovenec, Srb, Hrvat«. Poje zbor učencev. g) E. Gangl: »Slovenska zem-lja«, deklamira učenec VI. razreda. h) »Prav vesel iz šole grem«. Poje zbor učencev. i) A. Potočnik: »Matevžev stric pripoveduje«. Kratek igrokaz. j) »Bože pravde«. Izvajajo šolski otroci. — Po-poldne: Ob 1/2 15. uri-zbiranje šolske mla-dine pred šolo, nato odkorakanje z god-bo na čelu na narodno slavlje v Hribar-jev gaj. Tam pogostitev šolske mladine, izvajanje otroških iger, petje in godba ob 1/2 18. ure. Nato prosta zabava za odrasle. Pri proslavi sodeluje iz prijaznosti

godba »Mladinski dom«, petje oskrbi-pevsko društvo »Krakovo-Trnovo« in pevski odsek »Gospodarskega in izobra-ževalnega društva« za dvorski okraj. — Vstopnina k popoldanski prireditvi za odrasle 5 Din. K obilni udeležbi vabi pripravljani odbor.

— **Prekratek rok za razpis učiteljskih mest**. Učiteljstvo se pritožuje, ker je objavljen razpis učiteljskih služb za ljubljansko oblast v »Uradnem listu« z dne 11. junija 1925, šte. 53, ki ga dobi učiteljstvo ponekde v roke šele okrog 15.—18. junija, razpisni rok je pa že do 24. junija. Želeti bi bilo, da je razpisni rok daljši ali pa, da se vsaj razpis objavi eden do dva dni po datumu razpisa.

— **NABIRALCE NAROČNIKOV »ZVONČKA«** ponovno opozarjamo da nam takoi po prejemu obračuna po-ravnajo zastanke na naročnin. Pred sklepom šolskega leta moramo brezpo-gojno izterjati vso zastalo naročnino. Če boste vsi storili svojo dolžnost, bo list letos aktiven. Upravnik.

— **BLAGAJNIKE UČITELJSKIH DRUŠTEV** opozarjamo na zadnje okro-žnico glede nakazla članarine. Ustrezite brezpogojno naši prošnji.

Glavni blagajnik.

— **Odborova seja »Učit. društva za okraj Ljubljana okolica«** se bo vršila dne 28. junija t. l. ob 9. uri v Učiteljski ti-skarni v Ljubljani. K tej seji vabim tudi izvoljene delegate. — Predsednik.

— **20-letnica mature ljubljanskih učiteljskih letnik 1905**. Dobro žiti! Tudi mene nagovarjajo od vseh strani, češ, gani se, ti si v Ljubljani itd. — Naj torej velja Tvoja, da ne bomo vlekli vsaksebi! Sestanemo se 3. julija ob 2. uri popoldne na vrtu v »Zvezdi«. — Tu se pogovorimo naprej. — Pridite vsi! Na veselo svidenje! — Marók.

— **Kolo Jugoslovanskih sester v Kranju** je povabilo deco meščanske šole, da gostuje s Pečjakovo pravljico komedijo »Kraljičina z mrtvim srcem« v Kranju. To povabilo je bilo z veseljem sprejeto in se vrši gostovanje v Kranju dne 20. junija t. l. Popoldanska predsta-va začete ob 3. uri je namenjena mla-dini kranjskih in okoliških šol. P. t. šol-ski upravitelji naj blagovolijo ukreniti vse potrebno, da bo mladina deležna iz-rednega užitka te igre.

— **Iz Metlike**. Metliška osnovnošol-ska mladina je pod vodstvom svojega učiteljstva zbrala v proslavo obletnice poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in Nj. Vel. kraljice Marije za »Ligo proti tuberkulozi« 25 Din in za Rdeči križ 387 Din 25 para. Hvala!

— **Zrelostni izpiti na državnem moškem učiteljskem v Mariboru** so se vršili pod predsedstvom gospoda prosvetnega inspektorja dr. Stanka Beuka kot mi-nistrskega odposlanca od dne 8. do 12. junija t. l. Izpričevalo zrelosti z odliko so dobili gg.: Kos Jo-ško, Sekirnik Maks in Tratnik Jože. Za zrele so bili proglašeni gg.: Andolšek Stanko, Apih Milan, Bajde Oton, Brumen Beno, Burg Rajko, Gerbic Lambert, Justin Ubald, Kodrič Rudolf, Koželi Miroslav, Pečnik Dragotin, Ranil Ivan, Regoršek Bogomir, Robnšček Srečko, Stanič Ivan, Šajna Ivan, Šnu-derl Hinko, Šnuderl Ljudevit, Tomažič Božidar in Vižintin Rudolf. — Ponav-ljalni izpit delata po dveh mesecih dva kandidata.

— **Vpisovanje v I. letnik državnega moškega učiteljskega v Mariboru** za šol-sko leto 1925/26. se vrši dne 30. junija t. l. Vpisati se morejo le učenci, ki so napravili nižji tečajni izpit na srednji ali končni izpit na meščanski šoli. Prinesejo naj s seboj krstni list.

— **Vpisovanje na deški in dekliški meščan-ski šoli v Trzinu za šolsko leto 1925/26** se vrši v soboto, dne 27. junija ob 10. uri in v nedeljo 28. junija ob 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni. Učenci ki vstopijo v I. razred, naj prinese s seboj zadnja šolska izpričevala, krstni list in potrdilo o cepljenju koz. Za hrano zunanjim učencem skrbi šolska kuhinja, ki je v preteklem letu izdala okoli 8000 kosil po zmerni cen. Stanovanja na razpo-lago.

— **Državna realna gimnazija v Ptu-ju**. V prvi razred se bodo sprejemali učenci (učenke) v torek, dne 30. junija t. l. Vpsovali se bodo od 8.—9., čemur sledi od 9.—11. pismeni izpit iz sloven-skega jezika ter računstva. Za vpis je potrebno izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenskega jezika in račun-stva. Vpišejo se učenci lahko že tudi prei pri ravnatelju ob uradnih urah. — Rav-natelj.

— **Zrelostni izpiti na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani** so se vršili pod predsedstvom g. vladnega svetnika dr. Lovro Požarja kot min. odposlan-

ca od dne 8. do 15. junija t. l. Izpriče-valo zrelosti z odliko so dobili gg. Cle-mente Edvin, Hribar Ivan, Rupnik Vin-ko in Zomre Franc. Za zrele so bili pro-glašeni gg.: Baltezar Viljem, Christof Drago, Deržaj Edvard, Gruden Franc, Jarnovič Franc, Koch Izidor, Kopřiva Ivan, Ljubič Mirko, Mizerit Martin, Pe-renič Ivan, Perko Ivan, Schott Slavko, Slokan Filip, Stanič Ernest, Stele An-drej, Strah Anton, Suhadole Peter, Škerbic Mirko, Tavželj Jože, Turek Franc, Vidmar Mirko, Zdešar Henrik in Zehrer Vilibald. Ponavljalni izpit dela po dveh mesecih 6 kandidatov.

## Imenovanja in napredovanja.

— **i Imenovanja in napredovanja učiteljstva v mariborski oblasti**. Imenovani so na predlog prosvetnega oddelka velikega župana mariborske oblasti na temelju člena 3., 6., 15., 52. zakona o državnih uradnikih od g. ministra prosvete za učitelje s pravom II/5 in 60% položajne plače: pri Sv. Jurju ob Pesnici Ivan Ferk; v Vitanju Adolf Klavara; v Slivnici Josip Kincl; v Zibiki Makso Kos; pri Sv. Martinu pri Vurbergu Adolf Poljanec; v Križevcih pri Ljutomeru Anton Vrabl; v Ljubecni pri Celju za učiteljico Erna K'lerjeva., učiteljska abiturijentinja. — Napredovali so s kraljevim ukazom na temelju čl. 33. in 54. zakona o državnih uradnikih in čl. 1. uredbe o razvrstitvi v 1. grupo II. kategorije: Barbara Kavčičeva, učiteljica pri Sv. Martinu pri Vurbergu; Marica Korenjakova-Lebarjeva, učiteljica pri Sv. Barbari v Haložah; Ladislava Volavškova, učiteljica pri Sv. Emi; Koloman Vukan, učitelj v Bodoncih; Marija Zalarjeva, učiteljica pri Sv. Bolfenku na Kogu; v 2. grupo II. kategorije: Ivan Jordan, učitelj v Radvanju; Mirko Majcen, učitelj v Ptujju; Ana Roberjeva, učiteljica v Radvanju; Adela Sevnik-Železnikova, učiteljica na Vrsknem; Adolf Sokol, učitelj v Kotljah. — Napredovali so z odlokom g. ministra prosvete v 3. grupo II. kategorije: Antonija Cesarjeva, učiteljica na Ptujski gori; Marijeta Čížekova, učiteljica v Dolgi vasi; Makso Dominkuš, učitelj na Pobrežju; Antonija Jevšenakova, učiteljica pri Sv. Lovrencu na Pohorju; Josipina Kirarjeva, učiteljica v Šmarjeti ob Pesnici; Matilda Nendl-Trampuševa, učiteljica v Dravogradu. — V 4. grupo II. kategorije: Fran Vajda, učitelj v Mozirju.

— **i Upokojeni so**: Anton Funtek, profesor državnega moškega učiteljskega v Ljubljani; Fran Suher, profesor istotam; Josip Verbič, profesor državnega ženskega učiteljskega v Ljubljani; Olga Cvahte, učiteljica v Mariboru; Mara Mikuluš, učiteljica v Sv. Andražu v Haložah. — K Sv. Bolfenku na Kogu je predstavljena kot stalna učiteljica Anuša Mrovletova v Hajdini pri Ptujju.

## Naša gospodarska organizacija.

**Odbor „Društva za zgradbo učitelj. konvikta v Ljubljani“** sklicuje na dan 21. junija 1925

## izredni občni zbor

ob 10. uri v Učiteljski tiskarni, soba šte. 17.

Dnevni red:

1. Izprememba društvenih pravil
2. Volitve.
3. Slučajnosti.

— **g Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani** je v preteklem tednu prejelo 757 Din, katere so vplačali: Moravško učiteljstvo mesto venca na grob očetu tovariša Ernesta Tirana 100 Din; Franjo Lovšin, šolski upravitelj na Vinici, po šolskem upravitelju K. Barletu povodom izročitve diplome častnega članstva »Belokranjskega učiteljskega društva« za Ganglov kamen 300 Din; Ivan Hrovat, učitelj v Kamniku, 10 Din članarine; Ciril Rakovec, učitelj v Kamniku, 5 Din podpornine; Neimenovan po učitelju Franu Fleretu drž. obveznico s šestimi zapadlimi kuponi v vrednosti 121 Din; Jože Serajnik, šolski upravitelj v Dovjem, drž. obvez-nico s šestimi zapadlimi kuponi v vrednosti 121 Din; in Mimica Komel-Perušek, učiteljica v Novemkotu, drž. obveznica za 100 Din. Hvala! Le-tošnji prispevki so dosegli znesek 5154 Din 50 para.



## Iz naše stanovske organizacije.

### POKRAJINSKA SKUPŠČINA V SOSTANJU.

#### Delegati.

XXIII. Kozjansko učiteljsko društvo:

Del.: 68. Ivanuš Robert — Kozje. 69. Hernalis Josip — Podšreda. — Nam.: 68.—69. Lazar Tone — Zagorje.

XXIV. Marenberško učiteljsko društvo:

Del.: 70. Golob Joško — Vuzenica. 71. Bračičeva Olga — Muta. — Nam.: 70. Hauptman Ulrik — Ribnica na Poh. 71. Selakova Tina — Trbonje.

XXV. Novomeško učiteljsko društvo:

Del.: 72. Matko Davorin — Novo mesto. 73. Koželi Ludovik — Novo mesto. 74. Franketova Marija — Dobernič. — Nam.: 72. Hočevan Fran — Šmilhel. 73. Ekel Gizela — Novo mesto. 74. Trpinova Anica — Dobernič.

XXVI. Slovenjebistriško učiteljsko društvo:

Del.: 75. Rainer Josip — Zgornja Poljskava. 76. Logar Ana — Slovenska Bistrica. — Nam.: 75. Kristan Zmago — Slovenska Bistrica. 76. Križman Josip — Slovenska Bistrica.

XXVII. Ljubljansko učiteljsko društvo:

Del.: 77. Malnarič Ivan. 78. Engelmannova Marija. 79. Pristovšek Fran. 80. Škulj Andrej. 81. Škulj Fran. — Nam.: 77. Marok Alojzij. 78.—81. — vsi v Ljubljani.

Prijave delegatov nam ni poslalo 5 okrajnih učiteljskih društev, ki jih nujno pozivljamo, da to nemudoma store.

### Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

#### Vabila:

+ DOLNJELEDAVSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto, dne 20. junija t. l. ob 10. uri v Dolnji Lendavi v risalnici meščanske šole. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Došli dopisi. 3. Referat tov. J. Štreklja. 4. Referat tov. Gr-

gića. 5. Slučajnosti. — Na dnevni red pride tudi volitev delegata in namestnika za pokrajinsko skupščino ter skupna proslava Vidovega dne v Črenšovcih. Pričakuje se polnoštevilna udeležba. Zanimarjenje stanovskih dolžnosti pomeni tu ob madžarski meji — v narodno ogroženem kraju — obenem narodno mlačnost.

#### Poročila:

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v Ljubljani na 1. mestni deški osnovni šoli dne 3. maja 1925. Od 87 članov je bilo navzočih približno 70%.

Predsednik otvori zborovanje s prišrčnim pozdravom na vse navzoče članstvo. Med temi specialno pozdravi tov. sreskega šolskega referenta g. Ivana Bezejak, tov. poverjenika L. Jelenca, tov. strokovnega tajnika R. Dostala in gosta tov. Petrovca. Nato poda podrobno poročilo glede »Zvončka« v našem okraju, na kar preide s toplim priporočilom za pristop k društvu »Učiteljski narasčaj«. Med drugim se dotakne tudi nezasišanih krivic, ki so se pripetile poedincem pri zadnjih imenovanjih in premeščanjih. Zato poziva k vztrajnosti in solidarnosti, ker le tem potom bomo najlažje zatrl to absurdno početje.

Strokovni tajnik tov. R. Dostal poda za tem obširno poročilo glede izpreminjalnih predlogov v izpopolnitev novega šolskega zakona. Navzoči se mu za stvarno in jedrnat poročilo prisrčno zahvalijo.

Poverjenik tov. ravnatelj L. Jelenec nam je podal povsem nepristransko zakulisno sliko zadnjih imenovanj, odnosno premeščenj, za kar smo mu zelo hvaležni in mu izrekamo ponovno svoje popolno zaupanje.

Blagajnik je zopet opozoril na sklep, da se brez vseh ozirov črta vse one članke, ki 3 mesece zaporedoma ne nakažejo svoje članarine.

Tajnik prosi točnega prijavljenja, odjavljenja, oziroma kakršnihkoli izprememb.

Približno 18 let delujoči blagajničar, ge. Ivani Turk - Dolinarjevi, izreče

društvo ob priliki njene stalne upokojitve ponovno najprisrčneje zahvalo za njeno vestno in vzorno delovanje. Vsi jo ohranimo kot agilno in vrlo tovarišico v najlepšem spominu in ji želimo čim lepših dni ob izstopu iz naših aktivnih vrst. Enaka želja v poslovitve velja tudi idealni tovarišici gđ. Franji Jankovičevi k istotako stalno izstopi iz naše organizacije.

Delegatim za pokrajinsko skupščino v Sostanju so bili izvoljeni: Levstik Janko iz Zagorja ob Savi, ga. Čuček-Klein-

mayerjeva Julijana iz Krke in Pelko Matija iz Toplice pri Zagorju ob Savi. Namestniki: Verbič Josip iz Stične pri St. Vidu in ga. Pavla Pelko iz Toplice pri Zagorju ob Savi. Za državno skupščino v Subotici pa: tov. Levstik Janko, gospa Čuček-Kleinmayerjeva Julijana in kot namestnik tov. Golob Fr. iz Toplice pri Zagorju ob Savi. — Čas prihodnjega zborovanja bo pravočasno naznanjen.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj.

Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

## !!VAŽNO ZA DAME!!

## SANOFORM

V vseh lekarnah in drogerijah.

Zahtevajte prospekte:

Chemotechna

LJUBLJANA. Mestni trg 10

## Za pomlad in poletje!

P. n. učiteljicam priporočamo ravnokar došle angleške in francoske novosti za letne kostume kakor: Etamin, Eponge, Froitr, Crepe, Voile de laine i. t. d.

Ugodni plačilni pogoji na obroke!

Na željo se pošljejo vzorci.

A. & E. Skaberne.

LJUBLJANA, Mestni trg 10.

## ZAHVALA

Ob prebriski izgubi našega nepozabnega

## STANKA GABRŠKA

se najiskreneje zahvaljujemo vsem za številne izkaze sožalja, za poklonjene vence in šopke in za mnogobrojno častno spremstvo na njegovi zadnji poti

Posebno zahvalo izrekamo gg. zdravnikom in č. duhovščini, dalje za udeležbo ob prevozu v Križah: g. tržiškemu županu **iv. Lončarju** in kriškemu obč. gerentstvu invalidom z Golnika, tržiškemu Sokolu, šol. mladini z učiteljstvom v Križah in tržiškim pevcem za pretresljive žalostinke ob pogrebu v Ljubljani: šefu ljublj. Drž. borze dela **g. St. Lehpamerju** kot zastopn. marib. g. šefa, starosti J. S. S., g. viš. šol. nadzorniku **E. Ganglu**, Sokolom iz Maribora in Ljubljane, tovarišem I. Jugoslov. dobrovoljskega polka, učit. pevskemu zboru za v srce segajoče petje, gg. **Milostu** in **Završniku** za ganljive nagrobne govore.

Žalujoča rodbina **GABRŠEK** in sorodniki.

## Tovarišice!

## Širite naš tisk

## Tovariši!

## Priporočajte mladini, staršem in knjižnicam sledeče knjige:

#### Mladinske knjige.

Anatole le Braz - F. B.: *Islandska velika noč in druge povesti*. Vez. Din 30.—  
Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinzon*. Vez. Din 12.—  
Dimnik: *Kralj Peter I.* Vez. Din 20.—  
Dimnik: *Kralj Aleksander I.* Vez. Din 40.—  
Erjavec Fran.: *Afriške narodne pripovedke*. Vez. Din 28.—  
Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke*. Vez. Din 26.—  
Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din 24.—  
Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 52.—  
Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din 18, vez. Din 28.—  
Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—  
Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 60.—  
Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 28.—  
Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 56.—  
Erjavec-Flere: *J. Kersnik, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 60.—  
Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje*. Vez. Din 32.—  
Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din 26.—  
Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din 12.—  
Flere: *Slike iz živalskega sveta*. Din 24.—  
Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din 28.—  
Gangl: *Zbrani spisi*. II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.— (Ostali zvezki so v II. natisku.)  
Gaspari T. in Košir P.: *Sijaj, sijaj, solncec!* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—  
Karafiat Jan-Dr. Bradač: *Kresničice*. Cena trdo vezani knjigi Din 20.—  
Komanova Manica: *Narodne pravljice in legende*. Din 18.—  
Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din 16.—  
Kosem: *Ej prijateljički*. Vez. Din 16.—  
Lah: *Česke pravljice*. Vez. Din 15.—

Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10.—  
Möndendorfer Vinko: *Narodne pripovedke iz Meziške doline*. Elegantno vezana Din 28.—  
Podkrajšek H.: *Pripovedka o vetru*. Vez. Din 20.—  
Račić B.: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din 8.—  
Rape: *Mladini*. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—  
Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din 28.—  
Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din 10.—  
V. Riha-Karel Pribil: *Povest o svatbi Kralja Jana*. Vez. Din 16.—  
Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci*. Broš. Din 3.—  
Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din 28.—  
Tille-Pribil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din 8.—  
Trošt: *Moja setev*. I. in II. a Din 10.—  
Zbašnik: *Drobne pesmi*. Vez. Din 10.—  
Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din 25.—

#### Leposlovne knjige.

Carli-Lukovič: *Joža Lorenčič: Zadnji dnevi v Ogleju*. Vez. Din 28.—, broš. Din 22.—  
Gangl: *Beli rojaki*. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—  
Gangl: *Moje obzorje*. Broš. Din 15, vez. Din 18.—  
Golar Florijan: *Kmečke povesti*. Cena Din 28.—  
Golar Cvetko: *Pastirjeva nevesta*. Cena Din 24.—  
Jelenc: *1914—1918. spomini jugoslovanskega dobrovoljca*. Vez. Din 30.—  
Matičič: *Na krvavih poljanah*. Vez. Din 42.—  
Matičič: *V robstvu*. Vez. Din 46.—  
Pavlič Rado: *Ljubezen in sovraštvo*. V platno vez. Din 92.—  
Pugelj Milan: *Zakonci*. Drugi natisk. Vez. Din 28.—  
Rabindranat Tagore-Gradnik: *Gitandžali*. Trdo vez. Din 28.—, V platno vez. Din 32.—  
Rape: *Tisoč in ena noč*. I. zv. Vez. Din 50.—  
Zorec Ivan: *Pomenki*. Din 11.—

#### Dramatika.

Beneli Sem-Gradnik: *Okrutna šala*. Broš. Din 28.—  
Gangl: *Dolina solz*. Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—  
Gangl: *Sjunga*. Vez. Din 16.—  
Gangl: *Sin*. Drugi natisk. Vez. Din 24.—  
Kosem Zv.: *Morje*. Din 16.—  
Maeterlinck-Bernot: *Modra ptica*. Broširan Din 16.—

#### Šolski oder.

Gregorič-Stepančičeva: *Otroški oder*. (Za otroške vrte, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—  
Korban J.: *Povodni mož, igrice za mladino*. Fr. L.: *Božična pravljica, otroška igra v treh slikah*. Obe v 1. zvezku, Din 6.—, Glasbeni del k 1. zvezku »Šol. odra« 4 Din.  
Lah dr. I.: *Miklavž prihaja*. Trije prizori. Cena Din 6.—, Glasbeni del posebe Din 4.—  
Tiran E.: *Čudežne gosli*. Pripovedka s pesmi in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: *Vino ali voda*. Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—  
Fredo Juvanc: *Zbirka glasbenih in pevskih prizorov Oba junaka*. Din 4.—

#### Poučne in znanstvene knjige.

Brežnik prof. dr. Pavel V.: *Francosko-slovensko-nemška konverzacija*. V. platno vez. žepna knjiga Din 35.—  
Bele Ivo: *Sadjarstvo*. Din 85.—  
Bučar: *Slovenski metuljar*. Broš. Din 12.—  
Kabaj M.: *Cerkniško jezero in njega okolica*. Vez. Din 60.—  
Kunaver: *Na planini*. Vez. Din 30.—  
Kunaver: *Kraški svet in njega pojavi*. Vez. Din 46.—  
Mencej: *Kratka srbska gramatika in čitanka*. Broš. Din 5.—  
Ramovš Fran.: *Historična gramatika slovenskega jezika*. Broš. Din 260.—

Tejkal Ivo: *Matematične tabele*. V platno vezana žepna knjiga Din 66.—  
Veber: *Etika*. Din 120.—

#### Pesmarice in muzikalije.

Adamič: *Mladinske pesmi*, enoglasni zbori in samospeli s spremljevanjem klavirja. Din 50.—  
Marolt: *»Bože pravde«* in *»Lepa naša domovina«*. Din 150.—  
Marolt: *Narodne himne in druge domorodne pesmi*. Din 3.—  
Žirovnik: *Narodne pesmi*. I., II. in III. zv. a Din 3.—

#### Druge knjige.

Stalež (imenik) šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Broš. Din 42.—  
Fink: *Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji*. I. zvezek (od prevrata do konca 1. 1920.) broš. Din 10.—, II. zvezek (za 1. 1921.) broš. Din 14.—, III. zvezek (za 1. 1922.) broš. Din 15.—; IV. zvezek broš. Din 28.—  
Pravila o nižjem in višjem teč. izpitu. Din 5.

#### Slike.

Sič: *I. Kmečka soba na Gorenjskem*.  
Sič: *II. Kmečka hiša na Gorenjskem*. 30.3 x 90.5 cm. Slika a Din 30.—  
Stenske table k Widrovi Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.—  
Šantel Saša: *Serijski razglednici Stara Ljubljana*. Din 10.—

#### Galerija naših mož.

|             |              |
|-------------|--------------|
| 1. Trubar   | 8. Gregorčič |
| 2. Vodnik   | 9. Aškerc    |
| 3. Slomšek  | 10. Tavčar   |
| 4. Prešeren | 11. Levček   |
| 5. Levstik  | 12. Erjavec  |
| 6. Stritar  | 13. Jenko    |
| 7. Jurčič   | 14. Cankar   |
| 15. Gangl   |              |

61.5 x 47.5 cm. Slika a Din 10.—

TELEFON ŠTEV. 312.

VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V

ČERKOVNI RAČUN ŠTEV. 10761

## KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.